

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

поєднувати стабілізаційні цілі з економічним відновленням, стимулюючи кредитування та інвестиційну активність.

Отже, ефективність облікової ставки як ключового інструменту монетарної політики НБУ визначає стабільність фінансової системи та темпи економічного розвитку держави. Для підвищення її дієвості необхідним є вдосконалення механізму монетарної трансмісії, розвиток міжбанківського кредитного ринку та ринку державних цінних паперів, а також впровадження нових інструментів грошово-кредитного регулювання. Важливу роль відіграє прозорість і передбачуваність рішень НБУ, ефективна комунікація з фінансовими ринками та узгодженість монетарної і фіскальної політики. У післявоєнний період гнучке застосування облікової ставки має сприяти не лише стримуванню інфляції, а й активізації кредитування, підтримці інвестицій та відновленню економічної діяльності.

Література

1. Грицай С. О. Монетарна політика України в умовах воєнного стану. *Економічний вісник*. 2024. 45–51 с.
2. Облікова ставка НБУ. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>.
3. Федосов В. М., Опарін В. М. Фінанси : підручник. Київ : КНЕУ, 2021. 728 с.
4. Інфляційний звіт, липень 2025 р. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflation-report>.
5. Monetary Policy Decisions. European Central Bank. URL: <https://www.ecb.europa.eu>.
6. Рішення Правління НБУ про розмір облікової ставки, липень 2025 р. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all>.
7. Onyshchenko S., Masliy A. Organizational and economic mechanism of prevention the threats to budget security of Ukrainian economy. *Scientific bulletin of Polissia*. 2017. No. 1 (9). P. 176-184.

УДК 336

Васюта Юлія Михайлівна, Ширай Каріна Олександрівна, студентки

Науковий керівник: Худолій Ю. С., к. е. н., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

УЧАСТЬ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ

Участь іноземного капіталу відіграє важливу роль у функціонуванні банківської системи України, впливаючи на її конкурентне середовище, рівень капіталізації та здатність протистояти фінансовим викликам. З одного боку, присутність міжнародних банківських груп сприяє впровадженню сучасних управлінських практик і підвищенню якості фінансових послуг, а з іншого – підсилює чутливість системи до зовнішньоекономічних та геополітичних ризиків. З метою оцінки масштабів їхньої присутності на ринку доцільно проаналізувати зміни кількості банків з іноземним капіталом у динаміці за останні роки (рис. 1).

Наведені на рис.1 дані свідчать про поступове скорочення кількості діючих банків в Україні з 75 у 2020 році до 61 у 2025 році, що відображає процеси консолідації банківського сектору. Водночас кількість банків з іноземним капіталом зменшилася з 35 до 26, а повністю іноземних – із 23 до 19. Це свідчить про стабілізацію структури банківського ринку, збереження інтересу іноземних інвесторів попри кризові явища, але також про підвищення вимог до ефективності та фінансової стійкості установ, які залишаються на ринку.

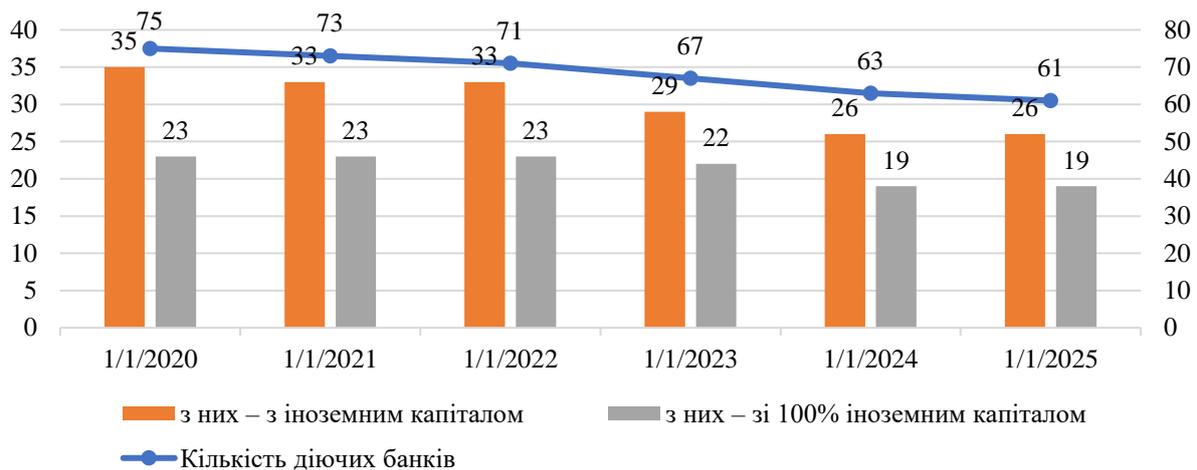

Рис. 1 Динаміка кількості банків з іноземним капіталом в Україні у 2020-2025 рр. [1]

З огляду на виявлені структурні зміни важливим є не лише констатувати їх наявність, а й оцінити, яким чином вони впливають на фінансову стабільність банківської системи загалом. Тому для об'єктивного аналізу впливу іноземного капіталу доцільним є використання методів статистичного дослідження. Щоб відокремити припущення від фактів, проведено кореляційний аналіз між рівнем іноземної участі та ключовими макро- і банківськими індикаторами за 2020-2025 рр. (табл. 1). Результати кореляційного аналізу свідчать, що участь іноземного капіталу у банківській системі України є чутливою до загального економічного середовища та внутрішньої стійкості банківського сектору. Найбільший позитивний вплив на приплив іноземного капіталу мають обсяги прямих іноземних інвестицій ($r = 0,89$), рентабельність активів банків ($r = 0,81$) та динаміка ВВП ($r = 0,76$).

Таблиця 1
Кореляційний аналіз факторів, що впливають на участь іноземного капіталу в банківській системі України (2020–2025 рр.) [2]

№	Показник	Характер впливу на іноземний капітал	Коефіцієнт кореляції (r)	Сила зв'язку
1	Обсяг прямих іноземних інвестицій у банківський сектор, млрд дол. США	Прямий (+)	0,89	Високий
2	Валовий внутрішній продукт (ВВП), млрд грн	Прямий (+)	0,76	Високий
3	Облікова ставка НБУ, %	Обернений (-)	-0,63	Середній
4	Рівень інфляції, %	Обернений (-)	-0,72	Високий
5	Курс національної валюти (грн/дол. США)	Обернений (-)	-0,68	Середній
6	Рівень рентабельності активів банків (ROA), %	Прямий (+)	0,81	Високий
7	Рівень простроченої заборгованості у кредитному портфелі, %	Обернений (-)	-0,66	Середній
8	Частка державних банків у загальних активах, %	Обернений (-)	-0,59	Помірний

Джерело: складено авторами

Це означає, що іноземні інвестори орієнтуються передусім на перспективи економічного зростання та ефективність банків як бізнес-структур: чим стабільніші

прибутки та надійніше середовище – тим вищим є рівень їхньої готовності вкладати кошти. Водночас виявлено низку факторів, які стримують розширення іноземної присутності в банківському секторі. Серед них – інфляція ($r = -0,72$), девальвація національної валюти ($r = -0,68$) та підвищена облікова ставка НБУ ($r = -0,63$). Високі макроекономічні ризики та нестабільність вартості грошей посилюють невизначеність щодо окупності інвестицій, що змушує іноземних інвесторів обережніше оцінювати можливості українського ринку. Окремо слід відзначити негативний зв'язок між часткою державних банків у структурі активів та рівнем іноземної участі ($r = -0,59$), що відображає тенденцію до обмеження конкуренції та зменшення привабливості ринку для приватних міжнародних інвесторів.

Таким чином, участь іноземного капіталу у банківському секторі України формується на перетині двох протилежних тенденцій: з одного боку – прагнення до модернізації, інтеграції у глобальний фінансовий простір та підвищення ефективності банківської діяльності, а з іншого – чутливості до ризиків, нестабільності та дисбалансів економічного розвитку. Для зміцнення позицій іноземного капіталу необхідним є забезпечення макроекономічної передбачуваності, стабільності валютної політики та зменшення ролі адміністративного впливу на конкуренцію. За таких умов іноземний капітал може виступити не лише джерелом ресурсів, але й каталізатором технологічного оновлення, підвищення стандартів прозорості та довгострокового зміцнення банківської системи України.

Література

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/articles/sdaem-normativy-kakie-banki-s-trudom-vupolnyayut-trebovaniya-nbu/> (дата звернення: 08.11.2025).
2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
3. Onyshchenko, V.O., Cherviak, A.V., Khudolii, Y.S. Peculiarities of ensuring economic bank security in terms of financial instability. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2016. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i20.72893>
4. Hlushko, A. & Khudolii, Yu. Financial technologies as a factor in the innovative development of the banking system. Chapters of Monographs, in: "Intellectual capital is the foundation of innovative development '2025", Monographic series «European Science». Karlsruhe, Germany, ScientificWorld-NetAkhatAV, 2025, Book 38, Part 3, p. 19–27.

УДК 336.77

Вовченко Оксана Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Шевченко Каріна Сергіївна, Чубаренко Софія Володимирівна, студентки
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ПРІОРИТЕТИ АКТИВІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Банківське кредитування відіграє ключову роль у забезпеченні сталого економічного розвитку держави, формуванні фінансової стабільності та підтримці реального сектору економіки. У сучасних умовах, що характеризуються триваючими наслідками повномасштабної війни, кредитний ринок України зазнає глибоких структурних змін, пов'язаних із підвищенням ризиків, зниженням платоспроможності позичальників та обмеженням інвестиційної активності. Водночас, у 2023–2025 рр. спостерігається тенденція до поступового відновлення кредитної діяльності банків, що створює передумови для активізації кредитування та забезпечення економічного зростання у середньостроковій перспективі табл. 1.